RADOST

PRO NEJMENŠÍ ČLENY SVÉHO DOROSTU JAKO PŘÍLOHU „LÍPY“ VYDÁVÁ ČSL. ČERVENÝ KŘÍŽ

ROČNÍK IV. *70 hal.* ČÍSLO 2.

Prongirok.

Nová tajná řeč v min. čísle „Radosti“ vzbudila velký zájem u našich malých čtenářů. Došlo mnoho odpovědí, avšak pravidla této řeči napsali mnozí velmi neúplně. První správnou odpověď poslal Dorost 3. tř. v *Chocenicích* a Dorost 4. tř. v *Ostravě u Macochy*. Oběma poslána za odměnu pěkná obrázková kniha.

*

Prozradíme vám nyní „mluvnici“ naší řeči, její zákony a pravidla.

Slova se rozdělí na slabiky tak, aby zpravidla končila samohláskou.

Za každé *a* vkládá se „ltu“: jaltu (já), raltuna (rána);

„ „ *e* „ „ „rma“: cermasta (cesta), cermara (dcera);

„ „ *i* „ „ „mse“: pimsela (pila), klimseka (klika);

„ „ *o* „ „ „ngi“: kongilo (kolo), longiket (loket);

„ „ *u* „ „ „lbo“: hulbosa (husa), sulbochar (suchar).

Mezi *i* a *y* nedělá se rozdílu. Čárky na samohlásky se nepíší.

Za dvojhláskou *ou* vkládá se „bra“: koubrasek (kousek).

Končí-li slabika souhláskou (na konci slov jednoslabičných nebo trojslabičných),

za každou *souhlásku* vkládá se „ar“: nosar (nos), lukar (luk);

za polosamohlásky *l* a *r* „kaj“: vlkajci (vlci), brkajzi (brzy).

Tyto vložky přidávají se jen za slabiky *liché*, tedy ve slovech dvouslabičných za slabiku první (druhá zůstane nezměněna), v tříslabičných za první a třetí, rovněž tak ve čtyřslabičných. Aby slova tří- a víceslabičná nev¸padla příliš dlouze a také aby cizí zvuk řeči se zachoval, rozdělí se tato dlouhá slova ve dvě (i ve tři) přízvukem: paltupi rulbo (papíru), nermamu žermate (nemůžeme).

Nyní již snadno přečtete a vysvětlíte na př.:

Kongilik jerma hongidin? Bulbode pular paltute. Pongispě šterma simse!

Z Gammových dětských vzpomínek.

Pastýřské písně.

S obrázkem M. Alše.

Oj, nožku za nožku,
poskočme si trošku,
buďme všichni veselí
jako vlci v jeseni.

Vyspíme se na kameně,
vyležíme na kořeně,
při těch našich ovečkách,
při těch našich kozičkách.

*

Keď som bol malučký, keď som ovce pásol,
tak som sebe spieval, až sa Kriváň triasol.

Jožkův sen.

Stařenku Košťalovou probudil v noci nějaký pláč. Chvíli poslouchaly a když neutichl, vstaly, udělaly světlo a šly se podívat, odkud přichází. Přesvědčily se, že to pláče Jožka. Stařenka šly k jeho posteli a ptaly se ho:

„Co sa ti stalo, že bečíš?"

„Hanák mně sebral kabát!" odpovídal Jožka plačtivě ze sna, celý vyjevený.

„Ale dyť máš svůj kabát tady!" pravily stařenka.

„Nemám. Hanák mně ho vzal!" naříkal Jožka dále.

Stařenka Jožkou důkladně zatřepaly a tak ho vzbudily. Jožka si protíral oči a rozhlížel se kolem udiveně:

„Ná, kde to su?"

„No, doma! A co sa ti to zdálo?"

„Ale jak jsem byl na hrachu a hotař Hanák ňa chytl a vzal ně kabát," vykládal Jožka. „To su rád, že ste ňa zbudily. Kdybych tak ešče chvílu spal, tak sem mohl dostat aj pořádný virgajs. Už sem ho viděl, jak šel ke mně a mířil čaganem."

Jožka již do rána oka nezamhouřil. Měl strach, aby se mu o tom Hanákovi nezdálo dále a aby nedostal, co není sladké!

„Našim dětem." *J. M. Lípa.*

Prorok.

Rozluštění tajné řeči ze str. 16.

Na trhu byl hadač a věstil každému věci budoucí. Vtom přiběhl jeho chlapec: „Tatínku, zloději nás vykradli!" Jeden ze zástupu se zasmál: „Vida, nám říká věci budoucí a sobě přítomné nevěděl." *(Výklad viz na obálce.)*

Modelovánky 6letých dětí „Volné školy práce“ v Kladně.

Strojivá.

Hra míčem pro 2—5 dětí.

Při míčové hře „na školu“, kterou jsme se minule naučili, místo vyjmenovaných tam pohybů hrávají zejména děvčátka velmi ráda „strojivou“.

Při prvních pěti hodech děvče *se myje* — vždy po vyhození míče přejede si shora dolů dlaněmi po tvářích a rychle chytí vracející se míč. Při druhých pěti hodech *se češe* — přejede si rukama přes vlasy. Při třetích pěti hodech *se obléká* — přejede rukama okolo pasu nebo od kolen vzhůru do podpaží. Naposled *se obouvá* — skrčí jednu nohu a dotkne se jí po stranách dlaněmi a rychle udělá totéž i s druhou nohou.

Ostatní dívky sledují hru, zda se vše správně provádí. Udělá-li některá chybu — vynechala něco z práce nebo nechytila míč — musí přestat a nastupuje, až je zase na ní řada a opakuje práci, kterou nedodělala. *A. Očenášek*

Kde je Anička?

Předveďte s divadelním přednesem a pohyby.

Ztratila se Anička! —
Kde je naše maličká?
Nikde jste ji neviděli? —
Hledali ji pod postelí, —
pod stolem — i v košíčku —
nenašli však Aničku.

„Ztratila se Anička!"
bědovala mamička.
„Kde je? Že ji voda vzala!
Co bych smutná udělala?
Kde vzít novou Aničku,
moji milou holčičku?"

„Ztratila se Anička!"
slyšet nářek tatíčka.
„Škoda, škoda, nikde není
moje milé potěšení,
nemáme již Aničku —
Komu dám teď hruštičku?

Komu ji teď jenom dám?
Abych ji snad snědl sám!"
Vtom však šust, šust, něco šustí,
cosi náhle tady chřustí,
a kdo leze z truhlíčku — —?
Tady máte Aničku!

Vilma Sokolová.

Řikadla.

Rozmazlenému.

Tu mě bolí, tu mě píchá,
zašijte mě do kožicha.

Nechápavému.

„Šťastný dobrýtro!"
„I jdu pro mlíko."
„Jak jste se vyspali?"
„Za čtyři krejcary."
„Co se vám zdálo?"
„Dávají ho málo."

Bázlivému.

Mámo, kočka na mě hledí,
mám-li se jí báť?

*

Nechoď tam! Stojí tam!
Na slepičích nohách!!

*

Za naší stodolou
pase se povříslo,
nechoď tam, Honzíčku,
aby tě nekouslo!

Lidová.

Jos. Manes: *Ukolébavka.*

Jak zatápím.

Kamna čistě prohrabu a z popelníku vyberu popel, aby byl dobrý tah. Na rošt dám několik silnějších polínek dříví jako podklad, na polínka dám proschlou chvoj (v městě dávají papír a třísky) a nahoru zase pár kousků dříví a zapálím chvoj. Když se hranička pěkně rozhoří, naložím do kamen uhlí, pootevru popelník a za chvíli je plotna žhavá a v kamnech jen praská. *Vlasta Kohoutová, Hostíň.*

Pro zasmání.

Učitel: „Jakého čísla je slovo „kalhoty"? Jednotného, dvojného nebo množného?"

Žák: „Nahoře jednotného, dole dvojného."

*

Učitel: „Co je ustřice?"

Žák: „Ustřice je ryba, která žije ve skořápkách jako ořech."

*

Tříleté děcko stojí na židli a dívá se oknem.

„Dědečku, to tam musí být vítr!"

„Proč myslíš, Blaženko?"

„Podívej, jak se tomu pejskovi klátí ocásek!"

*

Tatínek poslal malou dcerušku s psaním na poštu a dal jí peníze na známku. Za chvilku se děvčátko vrátí a povídá:

„Tatínku, tady jsou peníze zpátky, ušetřila jsem ti za známku. Hodila jsem psaní do schránky, zrovna když se nikdo nekoukal."

Hříčky pro nejmenší děti.

Mé kolínko — tvé kolínko.

Dva sednou si vedle sebe nebo proti sobě. Jeden začne: „To je mé kolínko (ale ukáže na sousedovo), a to je tvé kolínko (ukáže zas na své). Vidíš — a to tvé kolínko pohladím (hladí svoje) a své kolínko uhodím!" Vlastně tak svými slovy splete kamaráda, aby ho mohl přes koleno uhodit.

Kolik prstů?

Hraje se ve dvou. První sevře pravou ruku v pěst a vztyčuje vždy na okamžik několik prstů — druhý musí v té chvíli uhádnout, kolik to bylo prstů, nebo v témž okamžiku stejný počet svými prsty ukázat. Levá ruka při tom je za zády. Věříte, že takhle hrály si děti v starém Řecku už před tisíci lety?

Pohár moudrosti.

Před dávnými časy žil král, který velmi rád pil víno. Stal se z toho velmi mrzutý a hněvivý a všichni kromě starého věrného ministra se mu vyhýbali.

Když se král napil příliš mnoho, začínal blázniti a žádati nemožné věci. Jednoho dne nařídil svému věrnému ministru, aby mu přinesl pohár, naplněný moudrostí, neboť chce prý se státi nejmoudřejším králem na světě.

Stařec odešel a dlouho uvažoval o králově přání. Konečně se vrátil, přinesl králi pohár čisté studené vody a podal mu jej se slovy: „Zde, králi, jest pohár moudrosti."

Z měsíčníku jugoslávského Dorostu Č. kříže.

České dítě v cizině.

Zorka se sice narodila v Praze, ale když jí byl rok, stěhovala se do Holandska. Česky mluvit slyšela jen doma, nebo když k ní přišel její malý český kamarád Karlík nebo jeho větší bratr Toník. Mluvila tedy někdy trochu jinak než děti, slyšící všude česky.

Jednou přišel nějaký chlapec cosi vyřídit. Zorka šla otevřít a volala od dveří:

„Mámo, pojď sem, je tu nějaký Toník."

Jednou uviděla veliký dolík: „Jé, to je divný děravý kopeček," řekla udivena.

Přijela do Čech a uviděla na venkově rybník: „Tady mají maličké moře," řekla s opovržením. Neviděla totiž v Holandsku ani rybník ani řeku, jenom moře.

Když jela přes Vltavu, řekla: „To je divné moře." Máma jí vysvětlila, že v Praze není moře, to že je řeka a jmenuje se Vltava. „To je taková tlustá řeka," řekla s obdivem Zorka.

Přijela na venkov k tetě a šla s dětmi pást husy. Po návratu hlásila: „Už jsme přiženili husy."

Slyšela totiž od dětí, že „přiženou" husy a z toho udělala „přiženili".

Když dostala malého psíka Punťu, uslyšela ponejprv v životě slovo „žrát". To se jí nějak velmi zalíbilo. Táta přišel večer z kanceláře a ptal se: „Zorko, byla's hodná?" Zorka chtěla honem použít nového slova, i řekla: „Byla, ale polívku jsem nežrala."

Narodila se její sestřička Vlada. Zorka vejde do pokoje, podívá se na ni a obrátí se k tátovi s otázkou: „Táto, mluví „*to*" česky nebo holandsky?"

L. Vonková.

F. J. Millet: *Pastýřka.*

Přečtěte tuto záhadu!

Podává J. Valenta.

Totytá - tototo - totuto - tatote - tatuto - tetuta - há.

To ty, táto? Toto! To tuto tato teta tuto tetu táhá.

Žebrák-bratr.

Vím a cítím, že kdykoliv podám pootevřenými dveřmi žebrákovi almužnu, bodne mne výčitka: A to je všecko, co dáváš žebráku-bratrovi?

Venku prší, bláta po kolena. V kuchyni je teploučko, příjemno. Káva voní. Domácí v milé náladě chystají se zasednouti ke svačině. Dveře se zvolna pootevírají. Skulinou viděti postavu, zahalenou v cáry. Zahučí prosbu a ruku vsune mezi dveře. Položíš na ni peníz, sotva se dotkneš. Ruka se vtáhne zpět — na chodbě dozní šoupavé kroky . . . Co to? Stalo se něco? Nikdo nedovede povědět a přece jakási skvrna objevila se na jasném nebíčku nálady. Jako by se náhle setmělo. Ani káva nechutná, žerty nějak těžce se rodí — a rty stahují se k nepodařenému úsměvu.

A kdyby byli pozvali toho žebráčka do kuchyně? Kdyby mu dali hrnek teplé kávy s kusem chleba?

Kdyby promluvili vlídné slovo? Hoj! To by pak chutnalo! V duši byl by jas — a kolem samá záře. —

Žebráček by seděl na židli, kde ty tak samozřejmě sedáváš, ale kde on nikdy nesedá. Pil by z hrnéčku, z jakého on nikdy nepije. Slyšel by laskavá slova, která on nikdy neslýchá. — A tak by alespoň na chvíli zapomněl, že příroda neustlala do života všem lidem stejně.

R. Štěrbová.

L. Richter: *Kapela.*

Nešťastná mluvnice.

Venkovan potká pána s brýlemi a knížkou a ptá se ho:

„Pane, neviděl jste tudy jít vojáci?"

„Och, milý pane, to není správně řečeno, tážete se ve čtvrtém pádě: koho? co? — tak musíte říci *ty* voják*y*."

„Pane, nešli tudy vojáky?"

„To je zase špatně. Tážete se prvním pádem: kdo? co? — tedy *ti* vojá*ci*."

„Tak mi vlezte na záda i s vašimi vojáky!"

„Tak, tak — to je správné! Sedmý pád: s kým? čím? — tedy s voják*y*!"

Mechúrik.

Bol vám raz jeden mechúrik (měchýř). Ten sa vybral do sveta. Ako tak idě, stretne sa s jednou slámkou. „Pán Boh daj šťastie, mechúriku," pozdravila slámka. „Pán Boh daj i těbe," poďakoval mechúrik. Kděže iděš, kdě?" „Nuž hla, iděm dakdě svetom." „No, keď svetom iděš, tak pojď so mnou, veď (vždyť) i ja ta (tam) iděm."

Tak sa pohnul milý párik ďalej. Veselo jim bolo, čo krok, to smiech. Hrdý mechúrik sa len tak s boka na bok valil cez mesta a dědiny a slámka išla jako na strunkách a na všetky strany sa klaňala. Mechúrik sa smial na ňu a ona zase na něho. Ako tak prešli hodný kus sveta, stretli sa s jedným uhlíkom. „Pán Boh daj šťastie, dobrí ludia." „Pán Boh daj i těba; kděže iděš, kdě?" „Veru, iděm svetom." „Tak sem ruku, s námi pojď, veď i my ta iděme."

Tak idú všetci traja pekně krásně tým svetom. Išlo jim to ako po másle. Iba (leda) jeden ráz prijdú k jednej velkej vodě. Boli by rádi na druhú stranu. Mechúrik se slámkou by bol len prešiel, preplaval, ale něborák uhlík! Tomu bolo těsno, lebo veděl, ak puojde cez tú vodu, že sa tam zaraz zatopí. Začal on lamentacie spievať, prosil tých dvoch: „Kamaráti moji, veď ma len ďáko (nějak) prepravte!"

Mechúrik nič, ani něpočúval, len si hrdo preplával ako kačica na druhý breh. Ale slámka sa smilovala nad ním, vzala ho na chrbát (hřbet) a pustila sa s ním na vodu. Pluje, pluje, horko ťažko, len tu ako prijdú na prosried vody, milá slámka prehorí a uhlík, cup do vody, hneď sa tam zatopil. To vidiac mechúrik na brehu, tak sa nad tým rozrehotal, že sa zaraz tam od smiechu rozpukol. *Slovenská národní.*

František Ženíšek: *Zvířátka a Petrovští.*

A lidé se smáli...

Šel po ulici člověk a vedl na dlouhém, tenkém řetízku lišku. Zastavovala se, chytala se dlažby, až její drápy skřípěly o kámen. Potom se zuřivě otočila, skočila na řetěz, který ji surově táhl kupředu, a cloumala jím, hryzla do něho, aby jej zastrašila, aby pustil její odřený krk. Potom zas kousek běžela; zvedala nos, lapala po vzduchu, ale ten nevoněl lesem, byl plný podivných zápachů po lidech, kteří jsou zlí k liškám. Člověk ji vlekl a vlekl, a ona zase vrhla se na řetěz a zase skočila kupředu, aby mu utekla; ale řetěz pořád tížil krk a pořád ji táhl kupředu. Šli lidé po ulici a zastavovali se. Když se přibližovali, skočila strachem přes nohy člověka, který ji táhl, a schovávala se ke zdi, tiskla se k ní, krčila nohy pod sebe. Tolik se bála! Tolik se bála těch lidí, kteří na ni zevlovali, křičeli: „Liška! Liška!" a smáli se. Smáli se, jak cloumá řetězem, smáli se, jak její drápy skřípou po dlažbě, smáli se, jak hryže řetěz, smáli se, jak se tiskne ke zdi. A liška se třásla po celém těle, byla zpocena, až se jí chlupy choulily, vyfrkávala zoufale prach, který se kolem ní zvedal a vnikal jí do nosu se vší městskou nečistotou.

Pojednou byla stažena s dlážděného chodníku a octla se na pěšině vedle parku. Trochu se zarazila, ale najednou skočila do prvního křoví a tam se skrčila. Je v lese! Teď se schová lidem. Teď jim uteče! Teď se dostane domů, k doupěti, k mladým. Třásla se na celém těle, ale přestala se bát. Nikdo jí nevidí, bude dobře. Vtom ji řetěz popadl zase za krk, vytáhl ji z křoví a vlekl ji po pěšině. Ničemu neutekla; musila dále, kam chtěl řetěz, třeba tu vedle bylo zelené křoví.

Liška klopýtala s řetězem na krku; a lidé se smáli... *L. B.*

Janku, Janku, oral-li jsi?

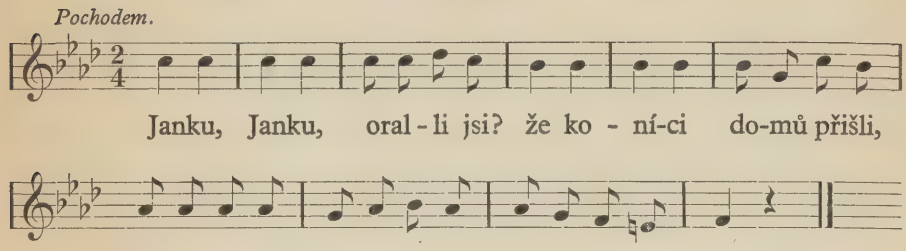

Janku, Janku, oral-li jsi?
že koníci domů přišli,
hopa, cupy, domů přišli,
hopa, cupy, cup.

Oral, oral, ale málo,
kolo se mně polámalo,
hopa, cupy, polámalo,
hopa, cupy, cup.

Dones kolo kolářovi,
budem orat šafářovi,
hopa, cupy, šafářovi,
hopa, cupy, cup.

Moravská lidová.

Že jich bude dvacet?

V taktu říkadla píšeme vedle sebe v řádce dvacet čárek, jak naznačeno ležatými písmeny:

Jedna, dvě, byly dvě,
byly, byly, byly dvě.
A kdo je chce spočítati,
*a*ť se přijde podívati,
že jich jistě dvacet je.

Lidové.

Kašpárkovy hádanky.

8. Hrbaté prase celé pole spase. Hádejte, co je to?

9. Jak řekneš „dvě a půl" slovem „čtvrt"?

10. Do lesa jde, bob sije, z lesa jde, bob sije.

11. Znám ves, co se vejde do pytle.

12. Na světě nebyl, všecko vyjedl; jak na svět přišel, umřít musel. Co to je?

13. Který pták má uprostřed oko?

14. Malý domeček, plný koleček.

15. Samo to do jámy vleze, a ani tisíc koní to nevytáhne, až to samo vyleze.

16. Kolik šindelů vyjde na střechu?

17. Kde nemají lidé vodu rádi?

18. Uprostřed řeky je ostrov a na něj vede úzká lávka. Na břehu stojí pes. Jak se dostane na ostrov, když se po lávce nesmí a když je proud tak dravý, že si do něho netroufá?

19. Hádejte, konec které pohádky znamená tento obrázek?

8. Prs. — 9. „Trvtč" ovols uobes az tárktesed inkeř. — 10. Azok. 11. Sevo. — 12. Ucheřo v vreč. — 13. Lokos. — 14. Ůkčerys chýkcuomolo andeb. — 15. Níts. — 16. Tsényv ísum mat es ýdžak, ýndáž. — 17. Ětob v. — 18. Ecvál op edjůp. — 19. (Tavosukorp íšak es ilisium édil kaj.) „Řav, ukčenrh!"

Zavři ústa a budeš dlouho živ.

1. Dýcháš-li nosem, *ohřeje se* touto cestou vzduch tak, že nepřichází zcela studený do plic a nemůže tak snadno vzniknout zápal plic.

2. Dýcháš-li nosem, *očistí se* vzduch pomocí vlhké sliznice nosní od mnohých chorobo plodných zárodků, jimiž se šíří nemoci.

3. Dýcháš-li nosem, *upozorní tě* tento bedlivý strážce čistého vzduchu ihned, je-li kolem tebe nebezpečí pro tvé zdraví: vydýchaný vzduch, prach, svítiplyn nebo jiný jed.

Z toho poznání: *Je nejvýš nebezpečno a škodlivo dýchati ústy!*

Nemůžeš-li při zavřených ústech dobře dýchati, jdi k lékaři, poněvadž je tu vážná příčina, která ohrožuje tvé zdraví. *M. S.*

Kdo to dovede?

5. Jak zametám? Kdo z vás nejlépe popíše, jak důkladně a zdravotně zametat, aby se neprášilo, obdrží pěkný míč ke hraní. — Nejlepší odpověď na minulou úlohu „Jak zatápím“ zaslala *V. Kohoutová*, žačka reálky v Praze VI, a obdržela slíbenou odměnu. Otiskujeme ji na str. 22.

6. Jos. Manes: Ukolébavka, str. 21: Složte si ukolébavku (slova i nápěv), kterou maminka zpívá svému děťátku a zašlete nám ji.

7. Mechúrik, slov. pohádka, str. 28: Nakreslete k ní žertovné obrázky. Za nejlepší práci udělíme vodové barvy a štětce v pouzdře.

8. Fr. Ženíšek: Zvířátka a Petrovští, str. 29: Vymodelujte si lesní chaloupku, zvířátka a loupežníky k této pohádce, kterou jistě všichni dobře znáte.

*

Oprava: V minulém čísle na str. 7. otištěný obrázek „Naše vesnička“ je práce Dorostu v *Mnich. Hradišti* (nikoli v Násedlnici, jak bylo omylem vytištěno).

E. Th. Seton: POVÍDKY O ZVÍŘATECH

Právě vyšlo v Knihovničce „Lípy“. Cena Kč 1·80. Objednejte!

Malým zahradníkům.

Snad jste si pěstovali v létě nějaké květinky v kořenáčích pro potěšení? Musíte se o ně teď na zimu dobře postarat! Třeba jste měli pěknou červenou pelargonii; kvetla krásně a připravila mnoho radostných chvílek. Ale teď je čím dále tím nevzhlednější. Není věru již pro ozdobu na vašem okénku. Netěší vás; skoro byste ji nejraději vyhodili.

Ale víte, proč je tak nevzhledná? Tolik se celé léto napracovala; stále pro vás tvořila nové a nové květy. Ráda by si teď odpočinula! Chystá se proto k odpočinku, jako všechno ostatní v přírodě! — Postarejte se, aby tento zasloužený odpočinek byl klidný a dobrý. Odneste ji do místnosti, kde se netopí, ale také kde nemrzne, a kde vás nevyruší její dočasně nevábný vzhled. Na př. třeba do pěkného světlejšího sklepa; postavte ji tam na poličku a zalévejte čím dále řídčeji. Nejdřív jednou za dva dny, potom za 3 dny a tak pokračujte až ustanete asi na týdnu. Občas, za pěkného slunného dne, otevřte na chvíli okno; třeba že odpočívá, žije — dýchá květinka a potřebuje vzduch. Za vaší lásku a péči pokvete vám na jaře dvojnásob pěkně; a dá vám pěkné nové mladounké pelargonie.

Jak to? Jednou si také o tom povíme. *Fr. Paříková.*

RADOST obrázkový časopis pro nejmenší členy Dorostu Československého Červeného kříže. Vychází každého 1. v měsíci kromě července a srpna jako příloha „LÍPY“. — Řídí Ferd. Krch. — Odp. red. Ant. Kovaříková. Redakce: Praha VI., Neklanova 34. — Předplácí se na celý rok Kč 7·—, na půl roku Kč 3·50. — Majitel a vydavatel Čs. Č. kříž, Praha VI., Neklanova 34 — Tiskem Lidové knihtiskárny v Praze.

Používání nov. známky povoleno výn. řed. pošt a tel. č. 196.990-VI-25.

RADOST

PRO NEJMENŠÍ ČLENY SVÉHO DOROSTU JAKO PŘÍLOHU „LÍPY“ VYDÁVÁ ČSL. ČERVENÝ KŘÍŽ

ROČNÍK IV. *70 hal.* ČÍSLO 6.

Moje kamarádka.

Moje kamarádka Sláva mi vypravovala: „To víš, bohati nejsme, ale já už trochu připomáhám." „Jak?" „Inu, dostávám „od cesty" za pochůzky od lidí z našeho domu. Včera jsem koupila za své peníze litr mléka. Mělas vidět, jakou měla ze mne maminka radost. Víš, onehdá ve škole se sbíralo na chudinu. Nic jsem dát nemusila. Ale já jsem přece dala. — Ahá, maminka mě už volá."

K večeru jsem zavolala do jejího okna. Vykoukla. „Smíš jít zítra ven?" tážu se. „Asi ne. Maminka stůně a já budu mýt za ni schody. Aspoň jí ulehčím." A schovala se. *V. Žurková, 11 let, Vršovice.*

Kdo to dovede?

18. *Ševci a víly*, hra na str. 90. Přidejte sami hovory ševců a víl a sehrajte jako divadélko. Ukázkou otiskujeme kousek zachyceného rozhovoru dětí při hře (na str. XXIII.).

19. *Karlík s Frantíkem dělají radio*, str. 86. Jak si představujete své veselé a milé přátele, všeumělce Karlíka a Frantíka? Udělejte si je z bramborů. A sami si složte a zahrajte ještě nějaký jiný jejich kousek.

20. *Pohádka o dvou žábách*, str. 94. Nakreslete k ní obrázky.

21. *Husička jedním tahem*, na str. 95. Nakreslete velkou husičku a deset malých v řadě za ní. Mohou plovat oběma směry.

22. *První sníh*, str. XXIII. Nejlepší *„Úlohu nedbalého žáka"* k naší výzvě v 3. čís. „Radosti" zaslala Hedvika Šnajdrová z Mariboru v SHS a poslali jsme jí za odměnu „Vtipnou kaši", sbírku 1000 hádanek; je vidět, že vtipnou kaši už od malička ráda jedla a jistě jí tedy přijde k chuti. Kdo dovede napsat správně její úlohu?

23. Děti, máte poslat Kašpárkovi nějaké těžké hádanky a chytačky — oč se sázíte, že všecko uhodne a rozluští!?

Maminčin mlýneček.

S obrázkem Mik. Alše.

Ta malá hubička,
co ta se namele,
od rána do šera
štěbetá vesele.

„Co je to, maminko?"
„Tatínku, co to je?"
Chvilenku nedá si
celý den pokoje.

Na vše se vyptává,
všecičko vyzvídá
o pejsku, koťátku,
ptáček co povídá?

Jestli se nestýská
hafánku na dvoře,
o čem ta slepička
kohoutku krákoře?

Má-li též slunečko
peřinku, když jde spat?
Co bude měsíček
hvězdičkám povídat?

Zdali kdys bývala
maličkou maminka?
Pořád jen mele ta
hubička malinká.

Ach, je to mlýneček!
Mele den celičký,
za to jí maminka
ještě dá hubičky!

Vilma Sokolová.

Řikadla.

Vdávalo se motovidlo,
bralo si to kutovidlo,
a struhátko plakalo,
že se taky nevdalo.

*

Bim, bam, bum,
pojďte, děti, dum!
Máma vaří máčku,
pojďte na lízačku!

Naše máma řekla,
když koláče pekla:
„Dáme nohy na kraj peci,
užijeme tepla."

*

Když já jsem pryč,
tak nejsem doma;
když já jsem doma,
tak nejsem pryč.

Pro zasmání.

„A to jste se, pane cestovateli, na svých cestách Afrikou nikdy nesetkal se lvem?" — „Jen jednou, a to jsem si právě něco kreslil, tak jsem neměl kdy s ním se obírat."

*

„Jakpak se jmenuješ, chlapečku?" — „Já se jmenuju jako tatínek." — „A jak se jmenuje tvůj tatínek?" — „No, jako já." — „A jak se jmenujete tedy oba?" — „My se jmenujeme jeden jako druhý."

*

„Jmenuj mi nějaké tři ptáky." — „Vlaštovka a vrabec." — „Ale to jsou jen dva." — „Dvě vlaštovky a vrabec."

*

„Neměls chodit k tetě, když se stěhují, zbytečně jsi tam překážel —" — „O ne, maminko, naopak, teta, jak mě viděla přicházet, hned řekla: Tys nám tu ještě chyběl!"

Ta kněždubská věž.

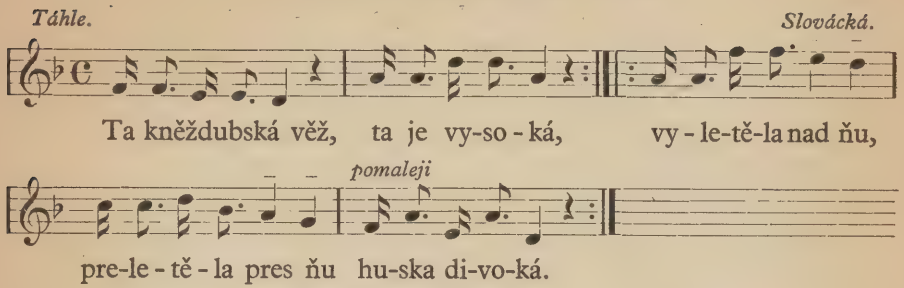

[: Ta kněždubská věž, ta je vysoká,:]
[: vyletěla nad ňu, preletěla pres ňu
huska divoká. :]

[: Nebyla huska, boly husata, :]
[: s bohem tu zostaňte, dobre sa tu majte,
švarné děvčata. :]

Pohádka-hádanka.

Vyšel kouzelník, stařeček Rok, na pole. Začne mávat rukama a z rukávů pouští ptáky. Mávne čtyřikrát a pustí dvanáct ptáčků. Vyletují po třech a každý má své zvláštní jméno. Vylétli první tři — zavanul chlad a mráz. Vyletěli druzí tři — sníh taje, luh rozkvétá. Jak třetí trojka vzlétla do oblak, nastala horka, bouře; a když čtvrtou trojku vypustil, zadul chladný vítr, serval listí se stromů, přinesl mlhy a deště. A nebyli to ptáci obyčejní. Každý má čtyři křídla po sedmi perech. Každé pero má své jméno, napolo je bílé, napolo černé. Mávne-li pták jednou křídly, udělá bílými pery den, mávne-li černými, je noc. *Ruská.*

Keby moje rúčky.

Keby moje rúčky
něrubaly bučky,
veděly by gajdovať;
ale moje rúčky
musiá stínať bučky,
nuž něvediá gajdovať.

Keby moje nóžky
něchodily vršky,
veděly by tancovať;
ale moje nóžky
musiá chodiť vršky,
nuž něvediá tancovať.

1. sloka: Rozkročíme se stranou, spojíme napjaté paže nad hlavou jako bychom drželi sekeru a obloukem dolů v taktu popěvku rubeme buky; v každém řádku tneme dvakrát.

2. sloka: Naznačujeme v pochodu těžkou chůzi do kopce se sekerou na rameni, v každém řádku 4 kroky.

Přísloví se nadarmo neříká.

Písní mnoho umím, ale hlasu nemám. — Se svým sousedem vycházím dobře, vždyť mi dnes daroval moje vajíčko. — Nač se zouvat, je-li potok vyschlý? — Jsi-li poprvé ve vsi, vyptávej se dětí. — Tomu budeš rozumět, až bude mít koza ocas až na zem. — Vždy se najde chytrák, který pojídá hlupákův chléb. — U špatné hlavy nemají se ani nohy dobře. — Není tak zle, když je v žitě plno lebedy — hůře je, když není žita ani lebedy. — Ještě se kočka nedomyla a — hosti už jsou tu. — Štěstí s neštěstím tak se popletlo, že pranic nezůstalo. — Peříčko k peříčku — je z toho peřinka. — Vlastní chleba je sytější. — Když se orli perou, mají z toho hoši péra. — Napiš si to za ucho a každý den si to přečti.

Lidová přísloví ruská.

B. Vautier: *Cestou ze školy.*

Hanácká pohádka.

Staré brablec napomínal mlady, dyž budó viděť chlapca zohýbať sa pro kameň, aby uletěli.

Na to mladí: „A dyž ten kameň už bude měť v kapci?"

Karlík s Frantíkem dělají radiovou stanici.

Výstup pro bramborové nebo šátkové divadlo.

Frantík (přiběhne a nese škatuli): S cesty, nepřekážejte, já mám v sobě moc páry, šššš. Už tady jsem a nesu škatuli, ta bude na to moc dobrá, ta je skoro jako dřevěná. Koukejte a ani nemrkejte. A nekejchejte, aby mi ta škatulka neuletěla. A teď běžím ještě pro něco jiného. Sšš—šššš—šššš.

Karlík (přináší provázek): S chutí do toho a půl stanice hotovo. Ale teď bych rád věděl, kde je Frantík. Já jsem si chtěl vybrat k téhle práci někoho z vás, ale on to taky dovede, my už jsme spolu dělali draka a vánočku. Zavolejte ho, prosím vás, já nemám kdy.

Obecenstvo (volá): Frantíku!

Frantík (nese kladívko a v škatulce od sirek různé hřebíčky a šroubky): Vrr, vrr! Eroplán letí! Už je tady a už přines kladívko, šroubky a hřebíčky. Vrr, vrr (zase zmizí).

Karlík (volá za ním): Nelítej tak, ať nezakopneš.

Frantík (přiběhne ještě s dvěma dřívky): A tady jsou ještě dřeva na tu antónu (zakopne a uhodí Karlíka dřevy do hlavy; Karlík upadne, leží a naříká). Vstávej, Karle, já to udělal nerad, uklouzla mi bota. Jen když se nic nestalo tomu našemu radiu, viď?

Karlík (vstane s boulí na čele, která je udělaná z malého brambůrku a připíchnutá špendlíkem, aby držela Karlíkovi na hlavě). Tak se aspoň podívej, nemám žádnou bouli?

Frantík (se dívá, utrhne Karlíkovi bouli a zahodí): Ne, nemáš tam docela nic. A teď s chutí do práce!

Karlík (přibije hřebík na jednom konci jeviště a pak jiný hřebík na druhém konci jeviště. Nato přivážou mezi hře-

bíky provázek, aby byl hodně volný. Potom napnou provázek na oba kusy dřeva a mají velmi pěknou anténu).

Frantík: Sláva. Mně se to líbí. To se nám to povedlo.

Karlík: Nekřič, ještě nejsme hotovi. Teď stanici. Ukaž tu škatuli. Ta je dobrá. Hlavní, že máme šroubky, drátky a hřebíčky. To tam musíme všechno nasypat. Tak, drž tu škatuli a já to tam vysypu. (Nasype všechno do škatule.)

Frantík: Sláva! Ale nemáme knoflík!

Karlík: Že nemáme! (Utrhne Frantíkovi knoflík od kabátu.) Hele ho! Dáme ho doprostřed. Musí se otáčet, abychom měli vlnu. (Připevní knoflík doprostřed víka.)

Frantík (neřekne nic a zmizí).

Karlík: Kam zase šel? Kdepak on a radio. Já musím taky pryč, ale ne abyste mi tady s tím točili! Jen se na to dívejte a za chvíli vám zahraju. Teď jdu pro sluchátka.

Frantík (nese kousky vlny a větší je na anténu): Takhle se může ta vlna hezky pověsit. Maminka mi ji dala, ta má v klubku vlny dost.

Karlík (přináší si v papíru dvě kulatá víčka od škatulky, s dirkami uprostřed. Od každého víčka jde provázek, jenž se pak spojuje v jeden. Vybaluje to.) Tak, a tady nesu sluchátka. Ty ani nevíš, že musí být sluchátka, když posloucháš radio? Tadyhle ta jsou moc dobrá. Přivážeme je takhle šikovně za konec provázku ke stanici.

Frantík: Hele, já už mám vlnu.

Karlík (má víčko u ucha): Cože? Kde?

Frantík (Ukazuje na vlnu na anténě): No, přece tady.

Karlík: Ty jsi pěkný radiovník, já myslím, že to má být jiná vlna.

Frantík: Bavlna, viď?

Karlík: Bavlna! Bavlna! Já jenom vím, že se říká chytat vlny. Ale jejej! My ani nevíme, jestli jsme postavili lampovku nebo nějaké jiné radio.

Frantík: Maminka mi nechtěla lampu půjčit, tak to bude asi jenom obyčejné radio. Ty myslíš, že to nebude hrát?

Karlík: Musí to hrát, když máme anténu, ale ještě ty vlny.

Frantík: Víš, já musím někam jít.

Karlík (sám): To je potom práce, když Frantík tomu ani kapku nerozumí. (Drží sluchátko a točí jím.)

Frantík (nese hrneček s vodou): Tady máš vlny. Chytal jsem je v rybníce. Jak zafoukal vítr, šups a vlny byly v hrnci. A teď budeme poslouchat.

Karlík: To víš, ty chytrý, to jsou asi ty pravé vlny. Koukej, jak se děti smějí. Pojď raději poslouchat. Vezmi si sluchátko a já budu točit knoflíkem.

Frantík (vykřikne): Jejej! Už! Už! Muzika, to je to hezké! Trárara, trárara!

Karlík (naslouchá druhým víčkem): Vždyť to není pravda, vždyť nehrajou.

Frantík: Tak máš špatné sluchátko. Pojď sem, teď zvoní zvonečky, teď bouchají na puklice. (Najednou se lekne.) Jejej, vždyť to naše maminka tluče cukr v hmoždíři a teď mne volá, abych šel jíst. Já už musím běžet. (Hodí sluchátkem a odběhne.)

Karlík (naslouchá sám a vrtí hlavou): To je divné, že nic neslyším. Přece máme to radio tak pěkně udělané. Aha, to asi zrovna nic nevysílají, tak to tu zatím necháme, protože já musím jít taky domů. Ale zítra se, dětičky, dost naposloucháme, a potom dáme to radio na výstavu. Tak zatím s bohem a na shledanou! *Frant. Kovařík.*

Holoubek.

Měla jsem holoubka v truhle zavřeného,
on jest mi uletěl do pole širého,
do pole širého, na zelený doubek,
tam sobě zavrkal, můj zlatý holoubek.

Lidová píseň.

Ševci a víly.

Chlapci jsou ševci, dívky jsou víly, obojích asi stejný počet. Ševci rozsednou se volně po zemi, v létě po trávníku, se skříženýma nohama. Dají se do šití, buší pravou pěstí na levou, pak zas opačně, dratve smolí se známým „šc!" a podobně. Ale brzy je ta horlivost přejde. Jeden povídá: „Ruce mě bolí." Druhý: „Už mě to mrzí." Třetí: „Raději už pojďme spat." Čtvrtý: „Však to zítra došijeme." Potom oprou hlavy o podložené ruce nebo si lehnou na bok a spí. Víly, opodál schované, dívají se na ševce. Jakmile vidí, že usnuli, vplíží se potichu s prsty na ústech mezi ně. Každá usedne u jednoho spáče a došívá rozdělané botky. Nato stejně tiše odejdou a dají se do tance, mlčky a po špičkách.

Ševci mezitím se probouzejí, protahují a pak s úžasem prohlížejí hotovou práci. Ukazují si navzájem prázdné ruce: „Podívej, moje botky jsou došity!" „Moje taky!" „Moje taky!" Víly na ně z úkrytů pokukují a radují se z jejich radosti. Ševci vyskočí, chytnou se za ruce a dají se do hopsání, tancují po ševcovsku, při tom si zpívají: „Všecky botky došity, došity, všecky boty došity!" Znova sednou k práci a šijí jako na začátku. Jeden povídá: „Kdo nám to asi dodělal?" Druhý: „Myslím, že to byly dobré víly." Třetí: „Nechoďme dnes spat, ať se přesvědčíme!" Odběhnou na opačnou stranu, než jsou víly, a dívají se.

Víly přijdou zas a došívají práci stejně horlivě. Když odejdou, vrátí se ševci, rozmlouvají: „Já jsem to hned věděl, že jsou to víly." „Já taky, já taky!" „Kterak se jim odměníme?" „Ušijeme jim hezké střevíčky!" Návrh s radostí přijat a nastane opět nejpilnější šití. Ševci nechají střevíčky

na zemi, schovají se, dívají se z úkrytů, jak víly jsou radostně překvapeny nalezenými střevíčky, jak si je navzájem ukazují, je obouvají a jak nakonec se dají do tance. Teď už to ševci nevydrží, vyběhnou taky a nastane veselý společný tanec, kterým hra končí. *Anglická hra.*

Deset pravidel pro každý den.

1. Vstávej časně a neválej se v posteli.
2. Cvič deset minut ranní prostocviky a hluboký dech u otevřeného okna.
3. Umyj se nejméně do půl těla a vyčisti si zuby.
4. Buď vždy veselé mysli, potlač každou podrážděnost.
5. Všímej si svých bližních. Každý den vykonej něco dobrého, pokud možno tajně.
6. I nepříjemné věci vyřiď ihned; odkládáním stanou se ještě nepříjemnějšími.
7. Měj slyšící uši a vidoucí oči! Můžeš se stále něčemu pro život potřebnému učiti.
8. Čti denně aspoň půl hodiny dobrou knihu. Můžeš-li, učiň tak ráno, aby sis ujasnil své denní lidské poslání. Večer pak, než usneš, přemýšlej chvilku o svém dni, co jsi chtěl vykonat a nevykonal, a jak to napravíš zítra.
9. Večer zase deset minut cvič, důkladně se umyj, zejména nohy, a vyčisti si zuby.
10. Jdi brzo spat, aspoň o deváté hodině, a spi aspoň devět (raději deset) hodin a to pokud možno při otevřeném nebo přivřeném okně, nebo aspoň po důkladném vyvětrání světnice. *M. S.*

Zábavy s tyčí.

Kolébačka.

Sedneme, nohy mírně pokrčíme, kolena dáme trochu od sebe. Tyč podvlékneme pod koleny a uchopíme ji shora mezi koleny nadhmatem, ruce poblíž u sebe. Ohneme záda do kulata a zvrátíme se nazad, přitahujíce tyč rukama k prsům, a hned se zase shoupneme zpátky do sedu, při čemž napneme poněkud nohy vpřed a přitáhneme trup a hlavu směrem k chodidlům. Tyč stále pevně držíme v podkolení. Cvičí se opakovaně jako kolébačka.

Spoutaný.

Lehneme si na záda, vzpažíme a prostrčíme si tyč za hlavu tak, že leží mezi týlem a napjatýma pažema. V této poloze pokoušíme se zvednouti do sedu bez jakékoli pomoci, nohy stále napjaty. Zdaří-li se nám to, zvolna se spouštíme zpět do lehu. Nejsme-li dosti silni v trupu a nejsme s to si sednout, pomáháme si tím, že zvedneme napjaté nohy do výše, zadržíme je v této poloze a jakýmsi shoupnutím jich k zemi vztyčujeme se do sedu.

Vyhazování a chytání tyče.

Vezmeme tyč na konci jednou rukou dlaní vzhůru, druhý konec směřuje rovně vpřed. Trhnutím ruky nahoru převrátíme tyč tak, aby přiletěla k naší ruce druhým koncem, jejž uchopíme, znovu tyč převrátíme, a opět druhý její konec chytneme, atd. Toto cvičení možno prováděti se dvěma tyčemi najednou. Kdo nabude zručnosti, převrátí tyč dvakráte ve vzduchu než ji chytne. *A. Očenášek.*

P. Rubens: *Můj hošík.*

Pohádka o tom,

co se dvěma mladým žábám přihodilo na výletě.

Dlouho se na to těšily, a říkaly si, že, jak to na výletě bývá, i jim se něco přihodí. A přihodilo se. Bylo velice krásné jitro v červnu, když se pustily na cestu. Domácí jim mnoho pěkného neprorokovali. „Však se, myslím, tak veselé nevrátíte." Ale ony tomu nevěřily. Proč by se jim nemohlo jednou také něco pěkného přihodit?

A tak se vesele braly do širého světa. Ještě svět tak pěkný neviděly. Sluníčko svítilo, kvítka se usmívala, rosa se třpytila, a cvrčci cvrčeli s ptáčky o závod. A pořád viděly něco nového, nikde pak se jim nestalo nic.

Až pak viděly před sebou krásný, veliký dvorec uprostřed rolí, luk a zahrad. Vrata ode dvora byla dokořán otevřena, a co jim tam padlo do oka, byla řada velikánských lesklých hrnců, stojících podél zdi na nízké lavici.

„Ty, copak to tam mají?" — „Však se můžeme podívat." — A šly se podívat. Ten jeden hrnec selka zapomněla přikrýt. — „Co oni v těch hrncích asi mají!" — „Já bych tam vyskočila." — „Však já také." — A než by tři napočítal, žbluňk, žbluňk, už byly v hrnci. Byl to dvouušník smetany.

Dlouho se nemohly vzpamatovat. Až pak se obě ptaly: „Ty, copak to vlastně jest?" — „Mně se zdá, že jest to smetana, o které jsme slýchaly. Co myslíš? Byli-li naši kdy ve smetaně?" — „Ó, kde by! To by nám už dávno byli pověděli. Ti se budou divit, až uslyší, že jsme byli ve smetaně." — A tak byly rády, že se šplouchají ve smetaně.

Ale i toho se žába brzy nasytí. — „Ty, jakpak my se odtud dostaneme ven?" — „Pane, to já sama nevím. Kdyby jen

bylo o něco se opřít." — Ale ono nebylo oč se opřít. Stěny byly hladké jako sklo, a hrnec byl na tři prsty neplný. Zkusily tady, zkusily tam, nejde to.

Po nějaké chvíli začaly mít žáby strach. — „Ty, mně se zdá, že s námi je zle." — „Proč by bylo s námi zle?" — „Naši povídali, že se tak veselé nevrátíme, a já myslím, že my se nikdy nevrátíme. Vždyť my odtud nevylezeme." — „A co řekla máma, že máme dělat, až s námi bude zle?" — „Já už jsem to zapomněla." — „Máme skákat, jako bychom rozum pozbývaly."

A tak začaly sebou v hrnci zmítat, jako by rozum pozbývaly; přestaly pak teprv, když už pro únavu nikam nemohly. — „Ty, mně se zdá, že je to v hrnci jaksi jinaké." — „Mně se také zdá. Ale co by to bylo?" — „Jsou to samé drobečky, a ostatek jest řidší. Dělejme to ještě jednou, jak nám máma poradila, a mnohem více."

A zmítaly sebou ještě mnohem více, jako by už žádného rozumu neměly. Zatím pak byla smetana nadobro stlučena, a po dlouhých zkouškách dostaly žáby všecko máslo šťastně do jedné hromady, a tak je připěchovaly k stěně hrnce, že už měly oč se opřít, a šťastně se vymrštily ven. Ani však si neoddechly, a úprkem utíkaly ze dvora.

Teprv když zas byly v trávě, začaly drobátek přemýšlet. — „Co tomu selka řekne, až uvidí, že má smetanu už stlučenou?" — „Snad bude ráda." — A co teď? Má se ve výletě pokračovat? Ale žádná z nich už neměla k tomu chuti. Že tedy raději půjdou domů. A šly domů.

Na cestě přišly k překrásnému potůčku. Ihned se do něho vrhly, a dobře se vykoupaly. Ale brzy toho ta jedna litovala. — „To jsme se přec jen neměly koupat." — „A proč by ne?" — „Byli by aspoň na nás viděli, že jsme byly ve smetaně. Teď nám to nebude nikdo chtít věřit." — „Bodejť by nám to naši nevěřili. Když nám věří, co ani není pravda, jakpak by nám čirou pravdu nevěřili!"

A byly brzy doma. To bylo divení! — „Už jste se z výletu vrátily? Brzy jste přišly. A cože se vám přihodilo?" — Mnohoamnohokrát musily tu historii vypravovat. S počátku se to každému zdálo být k neuvěření, ale když to dlouho poslouchal, každý tomu na konec uvěřil. Táta byl vždycky znovu rád, že to tak dopadlo, a máma byla celá šťastná, že jim tak dobře radila.

Jan Karafiát.

Nakreslete husičku jedním tahem, nebo 2 proti sobě.

První sníh.

Úloha pořádné žačky Hedviky Šnajdrové.

Vyká se, že sťatý Martin přihází nabílen loni. Ale tos tomu bílo tak. Od vrána páral smích, jen se cumelilo. Ta neřádná Kačka se ráno popudila a když se pokývala oknem, z veliké radosti tláskala sukama a vystřikla: „Smích, prsní smích! Včela ještě rylo skoro vědro, že jsme hodili po trámě vosy a deska se chmelí!" Ale potem šla do školy a humor jí přešil. To nepil smích, to vyla břečka! Nelži došila k postu přes Drávu, měla boby i punč hochy plné sody. Ve křídě seje štěně to pivo a tak to mylo k zouvání, jak jí zábly rohy, jelitož i neřádného zebe i darebáka holí. Večer na psa lapák ten koukol, jedli koš pást s rybami, to doveze každý orel. Ale prát bez ryb je vloha ježka. *H. Šnajdrová, žačka v Mariboru.*

Ševci a víly.

Z rozhovoru ševců, když šijí vílám střevíčky.

„Hoši, pěkně utahovat — aby jim to rosa nevzala!"

„Uděláme jim zlaté střevíčky a stříbrné podrážky, aby jim to pěkně cinkalo —"

„To je dřina!" — „No, prosím tě, propichovat stříbro!"

„Nezapomeň tam dát floky, Pepíku!"

„Prosím tě, si to nech, on je chytřejší než ty, je tady rok a ty tři a už to umí líp než ty — bodeť, ty ho budeš učit!"

„Ať je to pevné, to víte, ty se něco natancujou, div si nohy nerozlámou." — „Já už dělám dirky." — „A voskem vyhladit, voskem!"

„Máme dát podkůvky?"

„Prosím tě, podkůvky, to je tak pro nás, pro chlapy!"

„To se to leskne, až oči bolí, ani nemůžu do toho koukat!"

Kapesní kalendářík pro děti na šk. rok 1928-9

vyjde již v březnu v měkké plátěné vazbě s bohatým obsahem (128 str.).

Ferd. Krch: Řikadla a písně s pohybem

Vyjde jako 3. svazek Knihovničky Lípy. Z obsahu knížky, jež je provázena notami, uvádíme:

1. *Pohyb na místě:* Melu, melu pšeničku. Tluču, tluču mák. Kovám, kovám podkovičku. Haju, haju, hajušky. Hajej, dítě, kolébu tě. Haja, že mi haja. Halí, belí. Hajej, nynej, maličký. Houpy, houpy. Běžel tudy zajíček. Řežu, řežu polena. Peru, peru šátky. Trhám, trhám lusky. Mlácení cepy. Šel zahradník do zahrady. A ta basa u primasa. Král, král na dudy hrál. To to zebe!

2. *Chůze a kroky:* Na horách sejou hrách. Žádnej neví jako já. Mám já, mám já lúčku. Jsou mlynáři chlapi, chlapi. Až bude máje. Byl jeden gajdoš. Na čo ja mám tvrdo robiť. Keby moje rúčky. Foukej, foukej, větříčku. Jedna, dvě, Honza jde. Šel myslivec do háječka. Skákal pes přes oves. Tiše, děti, ježek spí. Běží liška k Táboru. Já mám koně. Vyletěla holubička. Já mám v levé noze trn. Pod naším okýnkem. Když jsem byl maličký pacholíček. Já do lesa nepojedu.

3. *Taneční sestavy:* Když medvědi tancujou. To jsou dobrý, milý časy. Čo by koza nětrkala? Travička zelená. V háji vyrostla kalinka. Tancujte, myši. Žába skáče po blátě. Prší, prší, jen se leje. Neviděli jste tu mé dcerušky? Kukulienka, kde si bola? Muzikanti, co děláte? Oliva, oliva, lístoček zlatuský. Lúčka zelená, nepokosená. Osiřelo dítě. Žalo děvče, žalo trávu.

4. *Dramatisace:* Seče komár otavu. Pět lištiček. Když začne skřivánek povrzávat. Když naši mlátili. Haj, husičky, haj. Vyletěl holoubek ze zlata. Hřej, sluníčko, hřej. Kačena divoká. Pasol Jano tri voly.

Knížka vyvážená z prakse školní a obsahující začátky dětské rytmiky (s říkankovým nebo zpěvním, někde i houslovým doprovodem), bude jistě uvítána naším učitelstvem.

RADOST obrázkový časopis pro nejmenší členy Dorostu Československého Červeného kříže. Vychází každého 1. v měsíci kromě července a srpna jako příloha „LÍPY". — Řídí Ferd. Krch. — Odp. red. Ant. Kováříková. Redakce: Praha VI., Neklanova 34. — Předplácí se na celý rok Kč 7·—, na půl roku Kč 3·50. — Majitel a vydavatel Čs. Č. kříž, Praha VI., Neklanova 34. — Tiskem Lidové knihtiskárny v Praze.

Používání nov. známky povoleno výn. řed. pošt a tel. č. 196.990-VI-25.

RADOST

PRO NEJMENŠÍ ČLENY SVÉHO DOROSTU JAKO PŘÍLOHU „LÍPY“ VYDÁVÁ ČSL. ČERVENÝ KŘÍŽ

ROČNÍK IV. *70 hal.* ČÍSLO 10.

Výsledek soutěže „Radosti“.

Soutěž „Radosti“ na nejlepší původní dětské práce měla značný úspěch, neboť od 92 škol a od 169 jednotlivců dostali jsme celkem 2279 příspěvků. Na všech příspěvcích bylo vidět dobrou snahu a vůli a proto jsme hleděli odměniti pokud možno nejvíce zasilatelů a povzbudit je tak pro další práci. Hlavní ceny byly rozděleny takto:

I. cena v částce 300 Kč nebyla udělena, bylo však z ní uděláno a přiděleno 5 nových menších cen (ceny VI.—X.).

II. cena v částce 250 Kč byla udělena Dorostu na měšť. škole dívčí v Hořovicích.

III. cena v částce 200 Kč byla udělena Dorostu na měšť. škole dívčí v Rokycanech.

IV. cena v částce 150 Kč byla udělena Dorostu ve Frenštátě p. Radh. na Moravě.

V. cena v částce 100 Kč byla udělena v Dorostu v Č. Krumlově.

VI. cena v částce 100 Kč byla udělena Dorostu v Č. Herálci.

VII., VIII., IX. a X. cena, každá v částce 50 Kč, přiděleny Dorostu ve Slavíkově na Železných horách, v Ib. měšť. šk. v Trmicích, v B. Třemošné a v Blatné.

Kromě toho přidělili jsme knižní odměny 40 dorostovým školám a 38 členům Dorostu:

Obecné školy v Brně na Vídeňské, v Černovicích, v Homoli (II. tř. st. školy), v Hostouni, ve Chvalech (II. tř.), v Janovicích-Bystrém, v Jičíně (II. tř.), v Jistebníku n. Orl., v Klokočově, v Komušíně (II. tř.), ve Chvalčově Lhotě, v Libčanech, v Libici n. Cidl. (IV. tř.), v Lužné u Vsetína (IV. tř.), v Mistříně, v Něčíně (II. tř.), v Nedvězí (II. tř.), v Petrašovicích (II. odd.), v Plané n. Luž., v Podolí u Val. Meziříčí, v Polance, v Králově Poli u Brna (III. tř. chlap. v Radostíně, v Rybářích (III. tř.), ve Svatobořicích, v Horní Sytové, v Šafově, v Č. Těšíně (II. tř. české šk.), v Třebihošti (I. tř.), ve Voznici, na Všehrdech, v Záluží u Mostu (III. tř.).

Měšťanské školy: v Hodoníně (IIIB. dívčí), v Uhlířských Janovicích (III. tř.), v Klášterci n. Orl., v Mostě, v Neveklově (IB.), dívčí v Nymburce, dívčí v Poděbradech, ve Zbraslavicích (II. tř.).

Jednotliví členové Dorostu: F. Bekera z Křičeně, F. Bíba z Hradce, B. Dlabová z Rychnova, V. Drabek z Petrašovic, A. Dufková z Berehova, F. Dušek z Přelouče, O. Felinger z Klokočova, R. Grametbauerová z Č. Krumlova, J. Fajkus ze Vsetína, J. Hromas z Pšovky, A. Hroza z Lysic, M. Hrubcová z Písku, O. Chyba z Bubenče, J. Chalupová z Dobromilic, J. Klégr z Tuklat, R. Kimla z Trutnova, B. Kozlíková ze Mšena, B. Krňanská z Včelnic, J. Lhoták z Tábora, K. Ložková z Hloubětína, J. Maděra z Rybníku, M. Mlejnek z Chroustova, O. Moc ze Strašic, J. Nešpor z Hrušek, R. Pavlík z Oslavan, J. Pecháček z Jamné n. Orl., M. a K. Pipek ze Znojma, J. Porš z Petrašovic, Z. Procházková z V. Újezda, A. Rašková z Kopřivnice, J. Řehan z Podolí, J. Svoboda z Litoměřic, H. Šnajdrová z Mariboru, B. Valtrová z Unhoště, J. Vašut z M. Ostravy, L. Viková z Tanvaldu, A. Vostracká z Ptenína, A. Vyskočil z Tábora, M. Zelenka z Rakovníka.

Výsledek soutěže „Lípy“ na nejlepší plnění dorostového programu jest uveřejněn na obálce 10. čísla „Lípy“.

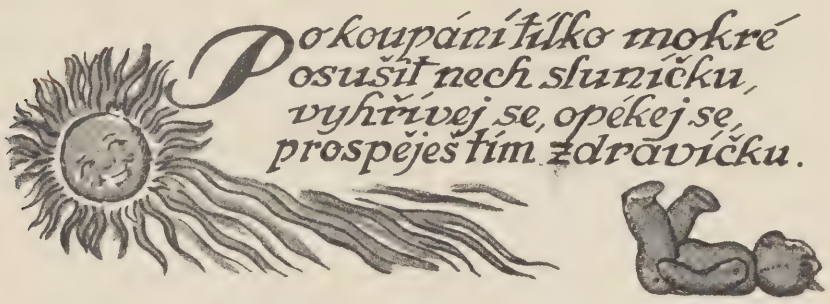

M. Fišerová-Kvěchová: Léto.

Sviť, slunéčko!

Sviť, slunéčko, na nás dolů,
na šťastné i smutné spolu,
na hory sviť, do údolí,
kde je radost, kde co bolí.
Všechněm sviť a hřej,
všechněm pomáhej!

Sviť, slunéčko, v české lány,
jež jsou potem zalévány,
prohřej k zrnu těžkou půdu,
kterou rolník zoral v trudu.
Všemu sviť a hřej,
všemu pomáhej!

Sviť, slunéčko, v českou zemi,
prosvítej ji haluzemi,
sviť všem lidem v okénečka,
zasij radost do srdéčka!
Všechněm sviť a hřej!
Všecky rádo měj!

Vilma Sokolová.

Piesnička.

Tvár moja, tvár moja,
kvitni mi ružičkou,
budem ťa umývať
tou žitnou rosičkou:
tou žitnou rosičkou,
sbieranou za rána,
kým slnce nevyjde
na svätého Jána.

Slovenská lidová.

Cvrček.

V lese stojí smrk
štíhlý jako brk,
cvrk;
pod ním jasný ručej hrčí,
pryskyřicí voní smrčí,
voní celý smrk,
cvrk, cvrk, cvrk!

Cvrk, zde doma jsem,
v díře pod smrkem,
cvrk;
do ničeho — nos nestrkám,
zde si žiju — jen si cvrkám,
až mne bolí krk,
cvrk, cvrk, cvrk!

Přišel déšť a cvrk,
do mé díry hrk,
cvrk;
a já v koutku teď se krčím,
v louži trčím, smutně mlčím,
nezacvrčím cvrk,
cvrk, cvrk, cvrk!

Petr Křička.

O dvou bratrech.

Dnes vám budu, děti, vypravovat židovskou povídku.

Když přišel čas žní, žali dva bratři žito na poli. Starší byl ženat a měl na starosti rodinu; mladší neměl ženy. Když stavěli snopy v úpalu slunečním, řekl starší sám k sobě: „Můj bratr je tak sám na světě; nemá nikoho, kdo by mu byl v životě nápomocen; potřebuje více, než já. Dnes v noci přidám mu trochu žita ze svého dílu, ale aby nic nevěděl."

Mladší řekl sám k sobě: „Můj bratr je ženat; má mnoho starostí; musí celou rodinu živit, oděv i obydlí obstarávat. Dnes v noci přidám mu trochu žita ze svého dílu, ale aby nic nevěděl."

Za tmy nesl starší bratr snop žita na bratrovo pole. Nedlouho potom mladší zase přinesl bohatý snop žita na bratrův díl země. Ráno byli oba překvapeni, neboť oba shledali, že mají právě tolik žita jako dříve.

Následující noci vyšli opět oba bratři za týmž šlechetným posláním a příštího jitra užasli oba zase.

Avšak třetí noci potkali se, jak nesli si bratrský dar. Oba se usmáli, když objevili svůj omyl. Oba zaslzeli radostí nad bratrovou dobrotou.

Mohli se snad vzájemně obohatit výměnou svého majetku? Ano, jistě; neboť byť bychom neměli o nic více žita nebo zlata, byli bychom bohatší o naši lásku.

Povídka dále vypravuje, že na místě toho požehnaného pole vystavěn byl veliký chrám židovský. Avšak, ač bylo mnoho mramoru v chrámě, mnoho cedrového dříví, mnoho třpytných drahokamů a krásných opon, nebylo nic v celé stavbě tak vznešeného, jako láska oněch bratří. *F. J. Gould.*

Ludvík Richter: *Polední odpočinek v žitě.*

Chodíme, chodíme.

Píseň k pochodu.

Rázně. *Moravská lidová.*

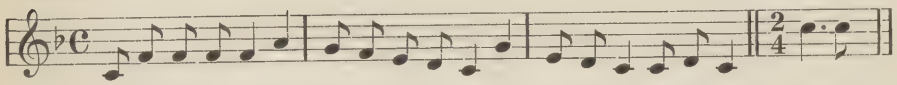

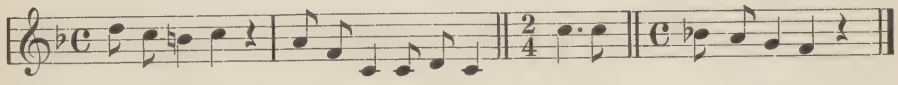

Chodíme, chodíme hore po dědině,
[:nejednéj maměnce céru obudíme.:]

Obudí, obudí kohútek jařabý,
[:kohútek jařabý, až poletí z hřady.:]

Kohút z hřady letí, vesele si zpívá,
[:stávaj, milá, hore, už sa rozednívá.:]

Stávaj, milá, spíš-li, namlouvať ťa přišli
[:Horňané, Dolňané, chlapci Vlčnovjané.:]

Chlapci Vlčnovjané majú koně vrané,
[:košulenky tenké, ňadra vyšívané.:]

Košulenka tenká, šila ju švadlenka,
[:šila ju hedbávem pod zeleným hájem.:]

Dyž ju vyšívala, vesele se smála,
[:dyž ně ju dávala, žalostně plakala.:]

Hvězdné nebe.

Když je jasný večer a vy se díváte na oblohu plničkou hvězd, víte snad všichni, nač se díváte. Víte, že to není žádná opravdová báň, žádná klenba, ale prostor, prázdnota, která nikde nemá konce. A ty větší a menší jiskřičky, které mžikají a blikají a které se nám zdají všecky stejně daleko? Víte, že to jsou samá slunce větší menší, ale všechna ohromná, třebas tisíckrát větší než naše slunce, které nám ve dne svítí. A že se nám zdají tak maličké, to jen proto, že jsou od nás ohromně, ohromně daleko, třebas milionkrát dál než naše slunce.

Když jste byli menší, snad jste si vyprávěli, že to andělíčkové v nebi si prstíčkem provrtali dírečky a těmi že se na vás dívají jejich zářivá očka. Dnes se tomu smějete. Ale ani velcí lidé vždycky nevěděli, co to hvězdy jsou. I učení lidé za starých časů si myslili, že nebe je veliká dutá koule, která se točí kolem země, že je plná dírek jako cedník a těmi že prosvítá velký oheň, který je kolem ní.

A neučení, ti se jen dívali a divili té kráse. A některé velké hvězdy skládaly jim celé obrazy. Tu viděli letěti labuť s rozpjatými křídly, tam zas viděli býka se zlatými rohy, jinde medvěda, lva, orla nebo lovce s lukem, opásaného pásem s drahokamy a se psem, kterému oko se třpytí.

My dnes víme, co hvězdy jsou, ale také se divíme, také žasneme. Divíme se té ohromnosti, poznáváme, jak celá naše zeměkoule je vlastně malá, maličká proti těm nesmírným světům, jak zrnečko písku. Vidíme, jak člověk je maličký, a jak je to tedy hloupé, když je pyšný a nad druhé se vypíná. Tak proto, že jsme všichni tak malincí, máme být jako děti jedné rodiny, máme si všichni pomáhat a mít se rádi. *O. T. K.*

Hvězdy.

Hvězdy, hvězdy, už se svítá,
nad horami skřivan lítá.

Denička jde na výzvědy:
Pojďme domů od besedy.

Domů, domů, kde jste která,
vyspíme se do večera.

Josef Kalus.

O věrném koníkovi.

K vedlejšímu obrázku Mikoláše Alše.

Pohádka vypráví, jak mladý ovčák vysvobodil trýzněného koně ze zajetí, ten se mu pak odmění a věrně mu slouží, až se ovčák princem stane. Koník ho nakonec za všecky věrné služby prosí, aby mu sťal hlavu a tak ze zakletí jej vysvobodil. Nechce princ, pláče, ale koník jinak nedá, prosí za vysvobození. A nyní se podívejte, jak šťastně rozřešil malíř těžkou úlohu: místo krvácejícího trupu ladný rozmach, a nahoře holubička, kterou malíř předbíhá děj a usmiřuje; toť právě ušlechtilost Alšova srdce. Všimněte si krásného koníkova těla, krku, ocasu, jeho oduševnělého, zádumčivého výrazu, všimněte si jemné tváře jinochovy, prohlédněte si podrobnosti na dveřích, i keřík u nich, i krásné závity Alšova ornamentu.

Z.

Pohádku najdete v knížce „Alšových pohádek",
které k Alšovým obrázkům svým milým způsobem vypráví Václav Říha.
Vydalo ji Dědictví Komenského v Praze.

RADOST

IV

Obraz od J. Reynoldse.

RADOST

ČASOPIS PRO NEJMLADŠÍ DOROST
ČESKOSLOV. ČERVENÉHO KŘÍŽE

ŘÍDIL

FERDINAND KRCH

ROČNÍK IV

VYDAL

DOROSTOVÝ ODBOR ČS. Č. KŘÍŽE

1928

Svobodová R.: Z vypravování tkalce XXXI
Sula P.: Zlatě doma! ... 71
Štěrbová R.: Žebrák-bratr ... 26
Vidoucí oči ... XXVII
Vonková L.: České dítě v cizině ... 24
Výplata ... 6

Divadlo:

Kašpárkovy hádanky 12, 32, 48, 72, 112, 144
Když naši mlátili (scénicky) ... 70
Když začne skřivánek (scénicky) ... 102
Keby moje rúčky (dramatisováno) ... 84
Kovařík Fr.: Karlík s Frantíkem dělají draka ... 46
Kovařík Fr.: Karlík s F. dělají vánočku 58
— Karlík s Frantíkem dělají radio ... 86
— Karlík a Frantík zahradničí ... 126
— Karlík a Frantík jdou na vandr ... 158
Ševci a víly ... 90, XXIII
Veselý J.: Co se stalo Kopeckému ... 12

Pozorování a ochrana přírody:

a) spisovatelé:

Beneš Vojta: Hnilička ... 104
Bubelová L.: A lidé se smáli ... 30
Deset pravidel povětrnosti ... XXVI
Hlasy ptáčků v zimě ... 50
Koukol Jan: Pampeliška ... 131
Kunstovný O. T.: Hvězdná obloha ... 151
Lomoz A. K.: Psaníčko malého junáka. 34
Nechtěl, co patřilo jinému ... XXXIV
Paříková Fr.: Zahradníkům . III, VIII, XII
Romanes J.: Z vypravování cestovatele XVIII
Sula P.: Mateřská láska ... 14
Tožička B.: Třešeň ... 118
Vidoucí oči ... XXVII
Vřešťálová E.: Naše červenka ... 122

b) děti:

Nechtějme spravedlnost jenom sami pro sebe! ... 36
Jak pěnkava učila létat mladé ... 134

Žertovné drobnosti:

Jak se předpovídá počasí ... 2
Mezi zvířaty ... 6
Pro zasmání ... 10, 22, 38, 63, 75, 82, 107, 124, 139, 155
Kašpárkovy hádanky. 12, 32, 48, 72, 112, 144
Gamma: Prongirok (tajná řeč) ... 16, VI
Kresbička s vyprávěním ... 16
Prorok ... 18
Přečtěte záhadu! ... 26
Nešťastná mluvnice ... 27
Že jich bude dvacet? ... 31
Bača vypravuje ... 35
Krátká pohádka ... 37
Pohádka plná chyb (dětská práce) ... 38
Něco z hvězdářství ... 43
Krejčí Jan: Naše Mařenka ... 43
Říkejte rychle! ... 47, 119
Zprávy z novin ... 52, XXXII
Krejčí Miroslav: Zrnka z přírodopisu .. 54
— Vesnická botanika ... 130
Gamma: Obsah kapsy pravého kluka .. 67
Jak ptáci rozmlouvají ... 68

b) lid a děti:

Jak zvířátka přezimovala (rusk. lid.) ... 78
Mechúrik (slovinská lid.) ... 28
Pohádka o bílé kachničce (ruská lid.) XVIII
První psaníčko (dětská práce) ... 134
Moje kamarádka (dětská práce) ... XXII

Chlebová polévka 71
Lidová moudrost arménská 74
Pohádka-hádanka 83
Přísloví se nadarmo neříká 84, 106
Hanácká pohádka 85
Holuby L.: Jak boty vydrží sto let 100
Kdo to dovede nakreslit? 103
Proč vrabec skáče a moucha tře nožkami 103
Dmitrijev I.: Chvastavá mucha 134
První sníh (dětská práce) XXIII
Chytrý papoušek XXVI
Početní oříšky XXX

Zdravověda:

Bubelová L.: Teče voda, teče 42
— Poplivaný svět XIX
Krejčí Jan: Naše Mařenka 43
Mezi zvířaty 6
Na ochranu zdraví 110
Naše bohatství 64
Pohár moudrosti 23
Říkanky k obrázkům 3, 53, 101, 145
Seifert M.: 10 pravidel pro každý den .. 91
— Zavři ústa a budeš dlouho živ VII

Práce, hra, tanec a rytmika:

a) práce:

Jak zatápím (dětská práce) 22
Urbanová Ela: Jak vařím kávu 55
Jak zametám (dětská práce) X
Moje kamarádka (dětská práce) XXII
Kdo to dovede? .... IV, VII, XI, XV, XXII

b) hry a hříčky:

Liška 8
Na plátno 11
Očenášek A.: Na školu 15
— Strojivá 19
— Tělocvičné hříčky 44
— Hříčky pro bystření smyslů 62
— Zábavy s tyčemi 76, 92
— Veselé hříčky 108
— Hry pro přímé držení těla 108
— Kuny a veverky 123
— Dechové hry 128, 156
— Soud 138
— Dva kameny 154
Hříčky pro nejmenší děti 23
Hnízdo s vajíčky 36
Koudel hoří! 138

c) tanec a rytmika:

Hrály strunky, hrály 4
Když naši mlátili 70
Keby moje rúčky 84
Když začne skřivánek povrzávat 102
Čo by koza netrkala? 119
V háji vyrostla kalinka 136
Očenášek A.: Rytmické hříčky 143
— Tancovat po německu 154

Písně:

a) lidové:

Janku, Janku, oral-li jsi? (pochod) 31
Okolo mlýna (pochod) 39
Ja do hory nepôjdem (pochod) 39
Když naši mlátili (scéna) 70
Ta kněždubská věž 83
Měla jsem holoubka 89
Čo by koza netrkala? (tanec) 119
Ej, škoda ťa, šuhajko (pochod) 142
Chodíme, chodíme (pochod) 150

Typografická práce Bohumila Svobody.

OBSAH

Arabská číslice značí stránku v knize, *římská* stránku na obálkách.

Verše:

a) básníci:

Beneš Vojta: Kuliferda 65
Bubelová L.: Ranní pozdrav 1
Kalus Josef: Hvězdy 152
Křička Petr: Cvrček 147
Machar J. S.: Jak bys pil z lesní studánky 129
Sokolová V.: Kde je Anička? 20
— Maminčin mlýneček 81
— Návrat špačků 120
— Sviť, sluníčko 146
Táborský Fr.: Jaro 114

b) děti:

Dětské verše z Úpice 10
První snížek 50
Jsem ještě malá 63
Dětské verše ze Všelis 66, 98, 114, 130
Prosím, prosím vejce 113

c) lid:

Pastýřské písně 17
Říkadla 20, 33, 82
Že jich bude dvacet? 31
Pasačka 33
Krátká pohádka 37
Vánoční říkadla 49
Kuje kovář klince 52
Početní říkadlo 54
Jak ptáci rozmlouvají 68
Jarní píseň 97
Přivolávání slunka 100
Kdo to dovede nakreslit? 103
Pomlázka 115
Jabloňka 120
Větříček 131
Žaloval ptáček ptáčkovi 142
Piesnička 146

Čtení zábavné:

a) spisovatelé:

Africká pohádka 106
Andersen H.: Princezna na hrášku 40
Bubelová L.: Proč máme rádi pohádky? 56
Dobří starci 100
Gebauerová M.: Z mých vzpomínek . XXX
Gould F. J.: O dvou bratrech 148
Heraklés a bohyně Athéna 66
Hovorková M.: Proč se kukačce říká taky žežulka? 115
Karafiát J.: Pohádka o dvou žábách ... 94
— Pohádka o vrabčí vojně 110
Kárník Fr.: O neposlušném Bradáčkovi 7
Lakomství 50
Lípa J. M.: Jožkův sen 18
Lomoz A. K.: Psaníčko malého junáka . 34
Matčina čest 116
Mohamed a jeho žák XXXV
Moudrý Achab XXXIX
O věrném koníkovi 152
Pohár moudrosti 23
Pravý mudrc 47
Rosegger P.: Větev 2
Říha V.: Pohádka o učené mouše 140
Seifert M.: Dva andělé 52
Sen krejčího 99
Skořepa M.: Matčina statečnost 116
Skromnost XXXV

b) umělé:

Krejčí Mir.: První snížek napad' s nebe (2 hl.) 50
— Šel zajíček brázdó (2 hl.) 74
— Prosím, prosím vejce (3 hl.) 113
Krejčí Mir.: Když začne skřivánek povrzávat (scéna) 102
Křička J.: V háji vyrostla kalinka (tanec) 136
Novotný J. V.: Hrály, strunky, hrály (2 hl., tanec) 4

Obrázky:

a) umělci:

Aleš M.: Hrály strunky, hrály 5
— Odzemek 17
— Betlém 51
— Figurky z Betlému 62, 67, 155
— Sněhulák 65
— Vrány 65
— Koleda 69
— Na sáňkách 71
— Děcko s klubkem 81
— Měla jsem holoubka 89
— Dvě žáby 95
— Jaro 139
— Pohádka 153
Auštecká J.: Vystřihovánka 107
Bilibin I.: Pohádka o kachničce ..73, XVIII
Blommers J.: Jaro 125
Crane W.: Pohádka 37
Čermák Jar.: Maminčin 9
Fišerová-Kvěchová M.: Podzim 3
— Zima 53
— Jaro 101
— Léto 145
Greuze J. B.: Dítě s jablkem 41
Channon Ch.: Maminčin svátek 116
Kašpar Ad.: Píseň 1
— V loutkovém divadle 13
— Maňáskové divadlo 45
— Odpočívající loutky 75
Konevka P.: Přátelství 33
Kupka Fr.: Sylva-brouček 129
Liebermann M.: Sestřičky 141
Mánes J.: Ukolébavka 21
— Jitřní píseň 133
Millet F. J.: Pastýřka 25
— Na dvoře 105
Piglhein B.: Přátelé 157
Reynolds J.: Děcko ..... proti titulu
Richter L.: Kapela 27
— Z pohádky „Hrnečku, vař!" 32
— Sklízení bramborů 35
— Sněženka 56
— Co našla maminka v lese? 64
— Napřed hubičku! 77
— Ptáček v zimě 80
— Jaro 97
— Pohádka 109
— Dětské rozkoše 137
— Komáří tanec 144
— Polední odpočinek 149
Rubens P.: Můj hošík 93
Schick G.: Sestry 61
Vautier B.: Cestou ze školy 85
Ženíšek Fr.: Zvířátka a Petrovští 29

b) dětské kresbičky:

Loupežník 11
Kresbička s vyprávěním 16
Že jich bude dvacet? 31
Kresbičky jedním tahem 48, 96, 112
Jezdec 102
Divoký kůň 123
Zvířátka a panáci 135

c) dětské výrobky:

Naše vesnička (z Mnich. Hradiště) 7
Modelovánky (z Kladna) 19, 43, 99, 131
Vánoční perníčky (ze Všelis) 49, 54, 55
Velikonoční kraslice (ze Všelis) 113, 115

Po
Koníkowě
Dobré službě.

Dva kameny.

Hra pro samotáře na volném prostranství, kde je dost kaménků, nebo v lese, kde je dost šišek, nebo v zimě, když se dělají sněhové koule. Najdu si dva kameny nestejné velikosti, větší do levé ruky, menší do pravé. Vyhodím levou kámen před sebe do neveliké výše, a dříve než dopadne na zem, mrštím po něm prudce menším kamenem z pravé ruky, abych jej zasáhl. Nepodaří se sice tak snadno se strefiti, ale stačí, že jsme byli blízko.

Hra tato neomrzí, protože skýtá stále a stále nové poznatky. Nesmí se hráti však, kde jsou na blízku jiné děti nebo lidé, abychom nikoho neuhodili. *A. Očenášek.*

Tancovati po německu.

Tělocvičná hříčka.

Dva hoši nebo dvě dívky postaví se proti sobě a spojí rovnoběžně obě protější paže tak, že dvě zdvihnou a dvě nechají spuštěny, a začnou se točiti každý kolem své osy, při čemž činí podviny, nejprv zády k sobě, pak zas tvářemi k sobě atd. opakově; spojené paže při tom otáčejí se kruhem. Po několika otočinách, podle ujednání dvou neb čtyřech, dupnou si a změní směr otáčení. Lze měniti i směr po jednom otočení. Je to dobré cvičení pro pružnost páteře a hbitost nohou. Obměna tohoto cvičení jest, podají-li si ruce zkřižmo. Otáčení jest nesnadnější, protože jsou si tanečníci blíž. Jsou-li pravé paže nahoře a levé dole, začínáme se točiti napravo, a opačně.

Vymyslete si sami ještě jiné způsoby. *A. Očenášek.*

Pro zasmání.

Učitel: „Jmenuj mi nějakého vyhynulého ptáka."
Toník: „Honzíček."
Učitel: „Jaký Honzíček?"
Toník: „No, náš kanárek — včera nám ho kočka snědla."

*

Strýček: „Tak co myslíš, Karlíku, co je důležitější: slunce nebo měsíc?"
Karlík: „To se ví, že měsíc. Měsíc svítí v noci, když je tma a slunce svítí ve dne a to je světlo tak jako tak."

*

Malý Jenda, který ještě nechodí do školy, směje se své sestřičce, že má špatné vysvědčení. Ale ona mu povídá:
„Jen počkej, až ty budeš chodit do školy, tak budeš mít jistě z mravů pětku."
Na to Jenda vesele: „Já nebudu na mravy chodit."

Kominíček z Betléma Mikoláše Alše.

Nové hry dechové.

Zábavnou hru dechovou, velmi vydatnou, nám poskytne slovo „mha" (mlha). Celý postup jest stejný jako při hře na str. 128., jen výkřiky jsou jiné.

1. *Mmm . . . ha!* Zvuk *mm* vydáváme ze sebe sevřenými rty, vydechujeme při tom nosem. Při slabice „*ha*" vyrazíme otevřenými ústy veškeren vzduch z plic.

2. *Mmm . . . ha, ha!!* Dvěma konečnými výkřiky zesilujeme vydechnutí.

3. *Mmm . . . ha, ha, ha!!!* Třemi výkřiky konečnými zesilujeme vydechnutí ještě více.

*

Vyslovte jedním dechem: Ryky tyky, u babyky, našli jsme tam tři slavíky . . *čik!*

Slabiku *čik!* vykřikneme rychle a silněji. Možno ji nahraditi pouhým zvukem *čk!* který jest dechově vydatnější. Musí býti prudký, s přízvukem na hlásce *k*.

Vyslovte jedním dechem: Na kolo, bakulo . . . *hip!* Při tom dělejte pohyby nohama a rukama, jako byste šlapali kolo, tak rychle, jako říkáte slabiky. Při slově *hip*, které vykřiknete, skočte co možno kupředu. Místo jednoho *hip* vyslovte jich více (dvě, tři) a také přidejte tolik skoků.

*

Vyslovte jedním dechem některé delší řikadlo, na př.:

Kukačka, straka i páv,
přiběh' pes, udělal haf!
Kukačka kukuky kuk,
sedla si na velký buk.

A. Očenášek.

B. Piglhein: *Přátelé na suchu i ve vodě.*

Karlík s Frantíkem jdou na vandr.

Výstup pro bramborové nebo šátkové divadlo.

Karlík: Nazdar, děti. Dobře že jste přišly. Musíme se spolu rozloučit, už se víckrát neuvidíme. Já jdu dnes s Frantíkem na vandr do světa. Ale neříkejte nikomu nic, kluci by chtěli s námi. Jen kdyby Frantík už přišel. Už je hromada hodin a on pořád nejde a nejde.

Frantík: Uf, uf, to jsem letěl. A všechno mám s sebou, Karlíku. Už můžeme jít.

Karlík: Bylo by nejlepší letět ajroplánem, ale už nemáme čas si ho udělat.

Frantík: A hlavně nemáme benzin, viď!

Karlík: A potom na vandr se chodí jenom pěšky.

Frantík: Ale kam vlastně půjdeme?

Karlík: Ty myslíš, že nevím, kam půjdeme? No, kampak se chodí?

Frantík: No někam.

Karlík: No vidíš. Někam my také přijdeme. Máš mapu?

Frantík: A nač? To se zeptáme, kudy se tam jde.

Karlík: Nejhlavnější je stan. Máš ho?

Frantík (otevře pytlík a vytáhne kus plátna nebo látky): Hele, ten bude. Pod ten se nás vejde třeba deset, když si lehneme na sebe. A provazy mám taky.

Oba (natáhnou stan a vlezou si pod něj).

Frantík: Jejej, to je hezké. Když neprší, tak ten stan vůbec nepromokne.

Oba (zase vylezou).

Karlík: Ale ne abys potom plakal, až neuvidíš ani maminku ani tatínka. Já s tebou už zpátky nepůjdu. Ani mi ne-

napadne. Půjdeme přes Kocourkovic louku, pak do lesa, potom se takhle dáme vlevo (napřáhne se a uhodí Frantíka přes nos).

Frantík: Ouvej!

Karlík: To nic není. To si musíš zvykat. Hele! (Vytáhne malé prkénko nebo kus lepenky, která se může vsunout pod šat na záda.) To je můj vynález. Dám si to na záda a kdyby nás někdo přepad, tak se mi nic nestane. Zkusíme to hned. Lehni si!

Frantík (si lehne).

Karlík: Tak teď tě uhodím bez vynálezu. Tak! (Uhodí ho přes zadek.)

Frantík (křičí): Jejej, to bolí.

Karlík: No vidíš, že to bolí. A teď ti tam dám vynález (dá mu pod šaty lepenku nebo prkénko) a zase tě uhodím. (Bouchá ho znova.) Viď, že už tě to nebolí?

Frantík (vzdychá): To — to — to vůbec ne — nebolí. Jenom trošinku.

Karlík: Tak vidíš. A teď už můžeme jít.

Frantík: Tak s bohem, děti, a neplačte. Najděte si jiné kamarády. Já si vezmu ten pytel přes záda a žádné slzy a žádné řeči se už nepovedou.

Oba: Už jdeme a už se nikdy, nikdy neuvidíme.

Frantík: Ty, Karlíku, já mám hlad.

Karlík: No tak se najíme.

Frantík: Ale já nic nemám.

Karlík: A to chceš jít na vandr bez buchet? To takhle nemůžeme jít nikam. Vždycky všechno zkazíš. Ani do světa nemůžu teď k vůli tobě jít.

Frantík (dá se do pláče).

Karlík: Neplač, nebo budu plakat taky. A víš co, budeme radši doma. U nás taky sluníčko svítí, u nás to v lese taky hezky voní a naše voda je taky mokrá jako ve světě. A můžeme se v ní krásně žumbat.

Frantík: A vylezeme z vody a už jsme u maminky a ona nám dá krajíc chleba velký jako stodola, viď?

Karlík: Tak s bohem, děti. Už se zase uvidíme. Já a Frantík vám přejeme na prázdniny teplou vodu a abyste si neukopali palce u nohou.

Oba: Na shledanou! Na shledanou! *Fr. Kovařík.*

Kresba Waltera Cranea: Květinka ve větru.

COLUMBIA LIBRARIES OFFSITE
CU90972538

Krásné čtení vám přinášejí

poslední dva svazečky letošního ročníku „Knihovničky Lípy“:

sv. 4. *Ivan Krahulík:* „*BÍLÁ NOC*“, dětské divadlo v přírodě se zpěvy
sv. 5. *D. N. Mamin Sibirjak:* „*PRÁZDNINY*“, dvě veselé povídky

Objednejte si ihned v divisích!

O moudrém Achabovi.

Jednou za městem připojil se k moudrému Achabovi, vracejícímu se domů, člověk jakýsi a počal mu spílati. Achab si ho nevšímal. Když se však po chvíli přiblížili k branám města, obrátil se k němu s úsměvem a řekl mu: „V městě si mne velice váží. Máš-li tedy ještě něco, co bys chtěl říci proti mně, dopověz to dříve, nežli vejdeme do ulic. Mohlo by se jinak přihodit, že by tě zbili, kdyby tě slyšeli.“

Egyptská moudrost.

Právě vyšel nedočkavě očekávaný

kapesní kalendář Dorostu Červeného kříže

na školní rok 1928-29

Obsahuje pokyny pro vaši dorostovou práci, návody pro pozorování přírody, různé zábavné i poučné články — celkem 128 stran

1 výtisk v celoplátěné vazbě se zlatou ozdobou stojí pouze Kč 3·—

Prohlédněte si dobře premiové výtisky, které zasíláme všem školám, jež zaplatily do 31. prosince 1928 své účty

a objednejte si další k rozprodeji ještě před prázdninami!

Upozornění pro knihaře!

Obálky sešitů přivážou se dozadu, protože tvoří součást knihy, bez nichž stala by se neúplnou a nepotřebnou. Jsou proto také zvlášť stránkovány (římskými číslicemi) a *Obsah* knihy všude se k nim odvolává.

Růže a hlína.

Když se jedenkráte koupal moudrý Saadi na břehu řeky, všiml si hlíny, která ležela pod růžovým keřem nad vodou a vydávala silnou vůni. Vzal ji do ruky, prohlédl a podivil se, že hlína tak prostého vzhledu může vydávat tak krásnou vůni a zeptal se: „Jsi snad ambra nebo vzácný mošus, že oblažuješ svět svými vonnými výdechy?"

„Nikoli," odpověděla hlína. „Jsem docela prostá, obyčejná hlína, ale ležela jsem dlouho vedle silně vonící, krásné růže. Její vůní jsem všechna načichla."

Tak působí na nás také styk s lidmi vzácných osobních vlastností.

Východní moudrost.

Na koupací vaně krále Čing Čanga, v níž se každého dne koupával, byla vyryta slova: „Každý den začínej úplně znova a lépe. Nezapomeň ani jediného jitra znovu a lépe mysliti a jednati."

RADOST obrázkový časopis pro nejmenší členy Dorostu Československého Červeného kříže. Vychází každého 1. v měsíci kromě července a srpna jako příloha „LÍPY". — Řídí Ferd. Krch. — Odp. red. Ant. Kováříková. Redakce: Praha VI., Neklanova 34. — Předplácí se na celý rok Kč 7·—, na půl roku Kč 3·50. — Majitel a vydavatel Čs. Č. kříž, Praha VI., Neklanova 34. — Tiskem Lidové knihtiskárny v Praze.

Používání nov. známky povoleno výn. řed. pošt a tel. č. 196.990-VI-25.